

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ ŠIAULIŲ REGIONINĖS ARCHITEKTŲ TARYBOS SPRENDIMAS (IŠVADA)

Tarybos susirinkimo data: 2021 m. birželio 21 d.

Tarybos susirinkimo vieta : posėdis vyko nuotoliniu būdu per internetinę platformą „Zoom“ (Meeting ID: 935 7303 1317 / Passcode: 122755).

Sprendimą priėmė Šiaulių regioninės architektūros tarybos (toliau – Taryba) nariai: Rasa Budrytė, Daiva Bičkienė, Algimantas Černiauskas, Renata Laivyte, Vytautas Marcinkus, Kristijonas Murauskas, Donata Paulauskaitė, Dalius Puzinas, Indrė Gražulevičiūtė Vileniške, Vytenis Rudokas.

Susirinkimo pirmininkas: Vytenis Rudokas.

Susirinkimo sekretorė: Dalia Šidlauskienė.

Nusišalinę Tarybos nariai: nebuvo.

Susirinkime dalyvavo kviestiniai asmenys: nebuvo.

Susirinkimo viešojoje dalyje dalyvavę svečiai: nebuvo.

Susirinkime dalyvavo Pareiškėjas: Š. Sabaliausko projektavimo biuro projekto dalies vadovas architektas Šarūnas Sabaliauskas.

I. NAGRINĖJAMI KLAUSIMAI

Lietuvos architektų rūmai (toliau – Rūmai) 2021-06-07 gavo Š. Sabaliausko projektavimo biuro prašymą Šiaulių regioninėje architektų taryboje svarstyti „Gydymo paskirties pastato paskirties keitimo į dvibučio gyvenamojo namo su poilsio patalpomis paskirtį S. Šalkauskio g. 1, Šiauliuose rekonstravimo projektinius pasiūlymus“ (toliau – Projektas):

1. Prašymas pateiktas atsižvelgiant į Šiaulių miesto bendrąjį planą. Rekonstruojamas objektas yra Šiaulių miesto pagrindinio centro zonoje (uGC-P). Šiai zonai nustatyti papildomi reglamentai: „...Projektiniams pasiūlymams su erdvine analize turi pritarti regioninė architektūros ekspertų taryba...“
2. Prašoma įvertinti Projektą Architektūros įstatyme nustatytais architektūros kokybės kriterijais: urbanistinio integralumo aspektu.

II. KLAUSIMŲ NAGRINĖJIMUI REIKŠMINGOS APLINKYBĖS

Projekto pavadinimas: Gydymo paskirties pastato paskirties keitimo į dvibučio gyvenamojo namo su poilsio patalpomis paskirtį S. Šalkauskio g. 1, Šiauliuose rekonstravimo projektiniai pasiūlymai.

Projektuojamo statinio adresas: S. Šalkauskio g. 1, Šiaulių m. sav.

Statinio paskirtis: gydymo paskirtis keičiama į gyvenamąją paskirtį.

Statybos rūšis: statinio rekonstravimas.

Statinio kategorija: neypatingasis statinys.

Projekto stadija: projektiniai pasiūlymai.

Projektuotojas: Š. Sabaliausko projektavimo biuras.

Projekto vadovas: Š. Sabaliauskas, at. Nr. A888.

Projekto architektūrinės dalies vadovas: Š. Sabaliauskas, at. Nr. A888.

Projekto užsakovas: Marius Petraitis.

Projekto svarstymui pateikti dokumentai ir jų priedai: Gydymo paskirties pastato paskirties keitimo į dvibučio gyvenamojo namo su poilsio patalpomis paskirtį S. Šalkauskio

g. 1, Šiauliuose rekonstravimo projektinių pasiūlymų byla ir sprendinių vizualizacija (video medžiaga).

Sprendimui (išvadai) reikšmingos svarstymo aplinkybės:

Projekto autorius Šarūnas Sabaliauskas pristatė projektinius pasiūlymus. Įvardintos projekto rengimo aplinkybės ir galiojantys reikalavimai apriboję priimtus architektūrinius urbanistinius sprendinius. Pristatyti projekto sprendiniai. Esamas sklypas yra susiformavusio užstatymo zonoje, Šiaulių miesto centre, senamiestyje. Pastatas statytas ~1930m. Sklypo sutvarkymas, zonavimas yra pakeistas. 2021 m. žemėtvarkiniu projektu kampinis kvartalo sklypas buvo padalintas į tris sklypus nenustatant užstatymo reglamentų. Rekonstruojamas pastatas yra viename iš jų. Keičiant pastato paskirtį jis yra pritaikomas naujos paskirties poreikiams. Pastatas rekonstruojamas perstatant stogą ir keičiant priestato aukštingumą. Užstatymo plotas nedidinamas. Planinė struktūra pritaikoma dvibučio gyvenamojo namo paskirčiai su keturiomis poilsio patalpomis pirmame aukšte. 2 m paaukštinamas pastato stogas palėpėje įrengiant gyvenamas patalpas. Keičiama stogo forma. Ankščiau pristatytas priestatas perstatomas didinant aukštingumą ir įrengiant eksploatuojamą terasą. Esamą pagrindinį simetrinį fasadą nuo Trakų gatvės pusės stengiamasi maksimaliai išsaugoti. S. Šalkauskio gatvės pusės fasadas keičiamas iš esmės. Fasadų apdaila esamame tūryje išlieka nepakitusi. Keičiami langai atkuriant istorinę stilistiką. Kiemo ir priestato fasadai šiltinami, tinkuojami ir formuojama nauja architektūra.

Klausimai, pasisakymai ir vieša diskusija. Užduoti ir viešai aptarti pagrindiniai klausimai: projektuojamo objekto santykis su urbanistine aplinka; miesto centrinės dalies sklypų dalinimo žemėtvarkiniu projektu sukuriamos urbanistinės problemos; sklypo plano sprendinių galimybės pasiekti reikiamus rodiklius; senosios ir naujosios rekonstruojamo pastato dalies santykis; stogo tūrio traktavimas ir kitokios komponavimo galimybės; atskirų pastato dalių aukščio klausimas.

III. REGIONINĖS ARCHITEKTŪROS TARYBOS ARGUMENTAI

Užsakymas. Nagrinėjimui pateikti sprendiniai yra užsakovo poreikių realizavimas. Pageidaujamos pastato naudojimo paskirtys ir jų apimtys neprieštarauja esamam urbanistiniam miesto centro kvartalo kontekstui.

Kontekstas. Vertinimui pateiktas objektas yra urbanistiškai svarbioje miesto senamiesčio kvartalo užstatymo dalyje. Ji tiesiogiai įtakoja Šv. Petro ir Pauliaus katedros dominantės ir centro užstatymo vizualinį suvokimą nuo Trakų gatvės perspektyvos ir erdvės esančios prieš „Šiaulių“ viešbutį. Nagrinėjamu atveju galima konstatuoti akivaizdžią metodologinę problemą: sklypai, kaip vienas esminių faktorių formuojant urbanistinio užstatymo struktūrą miesto centrinėje dalyje yra dalinami žemėtvarkiniais projektais neatliekant urbanistinės analizės ir nenustatant užstatymo reglamentų. Konkrečiu atveju urbanistinio integralumo klausimas yra tiesiogiai susietas su likusių dviejų sklypų galimu užstatymu (vadovaujantis miesto bendrojo plano reglamentais galimas užstatymas - iki 5 aukštų ir 20 m pastatų aukščio). Šiuo atveju RAT neturi galimybės objektyviai vertinti urbanistinį integralumą. Vertinimas gali būti tik fragmentiškas ir paremtas prielaidomis.

Sprendiniai. Siūlomas rekonstruojamo pastato urbanistinės masės ir jo aukščio padidinimas yra galimas. Problema yra rekonstruojamo pastato tūrio architektūrinės formos išraiška, kurios esmę sudaro „seno“ ir „naujo“ sąveika. Jungtis tarp šių dalių per daug komplikuoja ir eklektiška. Trūksta architektūrinio aiškumo kokia yra šių dalių sąveikos strategija. Nekalbant apie architektūrinių elementų estetiką bendra objekto tūrio kompozicija yra sunkiai identifikuojama. Neaišku ar urbanistinis užstatymo elementas atitinka miesto vilos užstatymo morfotipą ar tai yra naujadaras su pagrindiniu fasadu į S. Šalkauskio gatvę.

IV. REGIONINĖS ARCHITEKTŪROS TARYBOS SPRENDIMAS (IŠVADA)

Urbanistinis integralumas. Architektūros taryba konstatuoja, kad konkrečiu atveju yra padaryta klaida dalinant sklypus be urbanistinės analizės nenustatant užstatymo reglamentų. Tai komplikuoja kokybiško užstatymo paieškas konkrečioje kvartalo užstatymo dalyje ir suponuoja fragmentišką centrinės miestelio dalies plėtrą visomis prasmėmis sudėtingame kontekste. Nesant galimybės objektyviai įvertinti sprendinių urbanistinį integralumą, architektūros taryba atsižvelgdama į susidariusią padėtį ir vertindama sprendinius tik esamos urbanistinės struktūros kontekste (nevertinant galimos užstatymo raidos programos) mato galimybę jiems pritarti. Bet yra būtina sąlyga – šios kvartalo dalies tolimesnė užstatymo raida turi būti sprendžiama metodiškai ieškant tinkamo urbanistinio sprendimo.

Vientisa architektūrinė idėja. Vertinimą šiuo aspektu Architektūros taryba pateikia atsižvelgdama tik į pastato mastelio, aukščio ir masės kompozicijos kitimą nes tai daro tiesioginį poveikį pastato urbanistiniam komponavimui į kontekstą. Rekonstruojamo pastato urbanistinės masės ir jo aukščio padidinimas yra galimas. „Seno“ ir „naujo“ pastato dalių jungties kompozicija nėra išbaigta. Architektūrinės formos nėra sukomponuotos į vieningą architektūrinę visumą. Galutinį architektūrinį sprendimą turi priima projekto autorius.

V. REGIONINĖS ARCHITEKTŪROS TARYBOS REKOMENDACIJOS

Šiaulių regiono architektūros taryba projekto autoriams Gydyto paskirties pastato paskirties keitimo į dvibučio gyvenamojo namo su poilsio patalpomis paskirtį S. Šalkauskio g. 1, Šiauliuose rekonstravimo projektinius pasiūlymus rekomenduoja tobulinti atsižvelgiant į pateiktas tarybos išvadas.

Šiaulių miesto savivaldybės administracijai taryba analogiškais atvejais svarbiose miesto teritorijose rekomenduoja vadovautis nuoseklia metodika siekiant kokybiškų architektūrinių urbanistinių sprendinių. Šis konkretus sklypų dalinimo žemėtvarkiniu projektu atvejis yra akivaizdus neigiamas pavyzdys. Architektūros taryba rekomenduoja jį aptarti bendrame atsakingų Šiaulių m. savivaldos ir Šiaulių architektų atstovų susitikime ir priimti atitinkamus sprendimus dėl tolimesnės šios ir kitų vietų urbanistinės raidos administravimo.

Posėdžio pirmininkas

Vytenis Rudokas

Posėdžio sekretorė

Dalia Šidlauskienė